במדבר ב

א. לאחרי סיפור הפרטים בדבר מנינם של בני ישראל וסדר הדגלים וכו', מבאר קרא ענינו של שבט[1]

---

1) ומה שהפסיק באמצע ב"ואלה תולדות אהרן ומשה וגו'" (ג, א-ד) [אף ש־לכאורה: א) מאי קמ"ל? ב) הפרטיות רבה. ג) אין זה שייך כלל לעניננו, ובפרט להפסיק בין מנין בנ"י ודגליהם למנין הלוים] — וכו"כ מפרשי החומש שקו"ט בזה ודוקא בפרש"י — אין כל רמז וביאור! והטעם:

עה"פ (א, מט) "אך את מטה לוי לא תפקוד" פרש"י: "כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו". וא"כ מובן במכ"ש שאהרן ובניו (שהם בדרגה עליונה יותר מ"לגיון של מלך", ובהפרש גדול יותר משבט לוי — מאשר ההפרש דלגיון סתם ולגיונו של מלך — כיון שנכנסים לקה"ק) צריכים להיות נמנים לבדם. ולכן לפני מנין כל שבט לוי מספר הכתוב אודות "תולדות אהרן ומשה", שהם מובדלים בפ"ע*.

) ואף שפרש"י (ג, לט) "אשר פקד משה ואהרן — נקוד על ואהרן לומר שלא הי' במנין הלוים", שבפשטות הכוונה בזה, שלא נכנס אהרן במנין שבט לוי (וראה מפרשי רש"י כאן) — שמזה משמע לכאורה: א) שלולא הניקוד — קס"ד שיהי' במנין הלוים. ב) שרק אהרן לא הי' במנין הלוים —

הכוונה בזה היא לשלול סברא הפכית — שדוקא אהרן נמנה במנין הלוים, כיון שהוא הי' **נשיא שבט לוי**

(כמובן בפשטות. גם קודם שבא לפרשת קרח (יז, יז־יח). ומ"ש (ג, לב) "ונשיא

---

*) דדוחק לומר שכוונתו שלא פקד את שבט לוי — דניקוד (לפרש"י עה"ת) ממעט בהענין ולא ששולל אותו לגמרי (פרש"י וישלח לג, ד).

לוי*[1]: "הקרב את מטה לוי והעמדת אותו לפני אהרן הכהן ושרתו אותו. ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה וגו'". ומבאר פרטי עבודת שבט לוי וכו'.

והנה בפרשה זו אנו מוצאים כמה ענינים הנראים כסותרים זה את זה, וכמה ענינים בלתי מובנים:

א) עה"פ[2] "ושרתו אותו" פרש"י: "ומהו השירות, ושמרו את משמרתו, לפי ששמירת המקדש עליו שלא יקרב זר וכו' והלוים הללו מסייעין אותם,

---

ומבאר הטעם (מעלתם לגבי הלוים): "(א) הכהנים (ב) המשוחים" (ולהעיר — דמשיחה מעלה הכהן לדרגת משוח מלחמה ולכה"ג). (ג) "ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם" ופרש"י: "בחייו", היינו שהיו כה"ג גם בחיי אהרן.

ועפ"ז מתורץ ג"כ שלא חשיב כאן בני משה גרשום וכו' (מה שפרש"י "ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה וכו'", ה"ז רק מתרץ איך שייך לומר על נדב וגו' שהם תולדות משה) — כי כאן מדבר רק בתולדות גו' (שהם) הכהנים גו' שלכן אין לכללם ב"הקרב מטה לוי גו'". (משא"כ בני משה. וכן פנחס בן אלעזר, שהרי "לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי" (פרש"י פנחס כה, יג)).

*1) פרשתנו ג, ו־ז.

2) שם, ו.

נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן הכהן גו'", הרי פרש"י "על מה היא נשיאותו פקודת כו'" (וראה לקמן הערה 20)

ובפשטות נמנה נשיא כל שבט עם שבטו כדמוכח בהמנין דלמשכן (כי תשא גו' ואלה פקודי גו').

זו היא השירות". לפי"ז הרי י"ל בפשטות שפי' התיבות "ושמרו את משמרתו" הוא כפשוטו, מלשון שמירה — שלא יקרב זר — ופי' הכתוב הוא ששמירה זו המוטלת בעיקר על הכהנים כוללת גם את הלוים בתור "מסייעין".

וא"כ אי"מ: מדוע נדחק רש"י לפרש, בהדיבור שלאח"ז, על התיבות "ושמרו את משמרתו": "כל מנוי ש־האדם ממונה עליו ומוטל עליו לע־שותו קרוי משמרת בכל המקרא, וב־לשון המשנה כו'", כלומר ש"משמרת" כאן פירושה "מינוי" — ולא פירשה כפשוטה, מלשון שמירה?

ב) לפי המובן מפרש"י בדיבור השני, ש"משמרת" הנאמרה גבי לוים היינו "מינוי", למה לא פירש זה רש"י כשנזכרה תיבה זו (בפרשתנו) לרא־שונה[3]: "ושמרו הלוים את משמרת משכן העדות"?

ג) מפרש"י עה"פ "ושרתו אותו" נראה שעבודת הלוים, הנאמרה בפר־שתנו, ענינה סיוע לכהנים בשמירת המקדש, כנ"ל, אבל בפסוק שלאח"ז, על התיבות[4] "ואת משמרת בנ"י", פרש"י "שכולן (כל בנ"י) היו זקוקין לצרכי המקדש אלא שהלוים באים תחתיהם בשליחותם" — היינו שעבודת הלוים היא במקום ובשליחות כל בנ"י בצרכי המקדש.

ד) בפשטות נראה, שבפירושו על התיבות "ואת משמרת בנ"י" כוונתו של רש"י לבאר מ"ש "ושמרו וגו' ואת משמרת בנ"י לעבוד את עבודת המשכן" — דלכאורה, מהו ענינם של בנ"י לעבודת המשכן, שיתכן ע"ז ה־ציווי להלוים "ושמרו וגו' ואת מש־מרת בנ"י"? ולזה פירש רש"י ש־כוונת הכתוב לומר "שכולן היו זקוקין לצרכי המקדש אלא שהלוים באים תחתיהם בשליחותם", וזהו שאמר ה־כתוב "ושמרו.. משמרת בני ישראל".

אמנם לפי"ז אינו מובן כלל: הרי גם בהפסוק שלפנ"ז נאמר "ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה וגו' לעבוד את עבודת המשכן", ופשוט שגם שם מתעוררת אותה הקושיא: וכי על כל העדה לעבוד את עבודת המשכן? — ולמה נמנע רש"י מל־הסביר זה עד הגיעו לפסוק השני?

ה) עה"פ[5] "מאת בנ"י" פרש"י: "כמו מתוך בנ"י, כלומר משאר כל העדה נבדלו לכך בגזרת המקום וכו'", ואי"מ: מה הכריחו לפרש ש"מאת בנ"י" הוא "כמו מתוך בנ"י", ש־"נבדלו" משאר העדה — והרי לפי מ"ש רש"י לפנ"ז, "שהלוים באים תחתיהם בשליחותם" של כל בנ"י, תתפרש תיבה זו כפשוטה: "נתונים נתונים המה לו מאת בנ"י" — מן בנ"י, שבנ"י "נותנים" את הלוים בתור שלוחים שלהם, לעבודת המשכן (וכלשון בנ"א: "מתנה מאת פלוני", שהוא הנותן את המתנה, ולא שהיא נבדלת מתוכו) — ומה דחקו לפרש

3) א, נג.
4) ג, ח.
5) פסוק ט.

"מאת" זו באופן אחר[6]?

ו) לאידך, על הפסוק[7] "ואני הנה לקחתי את הלוים" שבו נאמר מפורש "מתוך בנ"י", דמשמע בפשטות שנבדלו מתוכם, פרש"י להיפך: "מתוך בנ"י — שיהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי", היינו שתיבת "מתוך" פירושה כמו "מאת": הקב"ה "לקחם" מאת בנ"י השוכרין (ונותנין) אותן לשירות" של הקב"ה. והרי כאן הוא חילוף הדברים — הכתוב אומר "מתוך" ורש"י פירשו מל' "מאת"?

ז) מהי כוונת רש"י במ"ש על התיבות "נתונים המה לו" — "לעזרה" — הרי זה ידוע כבר מפירושו לפנ"ז "והלוים הללו מסייעין אותם"[8]?

ח) למה מעתיק רש"י גם התיבות "נתונים המה (לו)", והלא הוא מפרש רק משמעותה של תיבת "לו" — "לעזרה"?

ט) להלן בפ' בהעלותך עה"פ[9] "כי נתונים נתונים המה לי מתוך בנ"י" ביאר רש"י את הטעם לכפל הלשון: "נתונים נתונים — נתונים למשא נתונים לשיר", ולמה לא פירש זה בפסוק שבפרשתנו (שהיא הקודמת) שגם בו נאמר "נתונים נתונים"?

ב. ויובן כל זה בהקדים דבר תמוה בהמשך הכתובים הנ"ל, והוא שפסוק אחד חוזר ונשנה פעם שנית[10]: לאחר שאמר הכתוב "ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אוהל מועד לעבוד את עבודת המשכן", מיד בא פסוק שני ובו לכאורה אותו התוכן ממש: "ושמרו את כל כלי אוהל מועד ואת משמרת בנ"י לעבוד את עבודת המשכן"[11] (שלכאורה אין ביניהם אלא שינוי בסגנון הלשון של הדבר הנשמר: במקום "את משמרתו" שבכתוב הראשון, כתוב בשני "את כל כלי אוהל מועד"[12]).

---

6) ומ"ש מפרשי רש"י שלא מציינו בשום מקום שהלויים נתונים לבנ"י עד שיהיו הם הנותנים — הרי מפורש ברש"י שהם שלוחי בנ"י, ובמילא מתאים לומר ע"ז שהם הנותנים, כבפנים.

7) יב.

8) ואין לומר שהפירוש (כמ"ש מפרשי רש"י) לדברים הנעשים בעזרה, וכוונתו לשלול עבודת חול, כי (נוסף ע"ז שגם על פי' זה קשה מ"ש בפנים שכבר פירשו רש"י "ומהו השירות — ושמרו את משמרתו וכו'") (א) למה שינה רש"י לכתוב "לעזרה" ולא כתבו בלשון המורגל "למקדש", ובפרט שבפסוק שלפנ"ז כתב "לצרכי המקדש". (ב) הי' צריך לומר "לצרכי עזרה" או כיו"ב ולא "לעזרה".

9) ח, טו.

10) משא"כ בפ' קרח (יח, ג-ד) — כו"כ שינויים בין ב' הפסוקים.

11) ופשוט שע"פ פשוטו של מקרא אין לומר שתיבת "העדה" קאי על הסנהדרין (כפרש"י ויקרא ד, יג. שלח יד, א), ולפרש הכתוב הראשון כפי' הספורנו (ועוד) "שזה הי' ראוי לעדת הסנהדרין לולא עון העגל", כי (א) הו"ל לרש"י לפרש (כמו שמפרש "שכולן היו זקוקין לצרכי המקדש"). (ב) איזה סיבה ישנה ע"פ פשוטו של מקרא — שלכן ייחדו עבודה בהמשכן להסנהדרין. (ג) לקמן כותב רש"י עה"פ "מאת בנ"י" "משאר כל העדה" ואם לפי פירושו "העדה" הכתוב כאן קאי על הסנהדרין, הי' צריך לכתוב "משאר כל בנ"י".

12) ואף שלפעמים בא זכר אחד בי' פעמים לחיזוק הענין — ה"ז בכפילת תיבה אחת בזה אחר זה כמו "נתונים נתונים"

אשר ע"כ מסתבר לומר שהכתובים מירי כאן בשני סוגי עבודת הלוים במשכן, ושניהם הם משמרת בנ"י [13]; ועל ידי הנחה זו יתיישבו כל הקושיות והסתירות דלעיל (כדלהלן).

ג. וביאור הענין:

עבודת הלוים במשכן מתחלקת ל־פרטים שונים: עבודת הפירוק, המשא וההקמה, עבודת השיר, ועבודת ה־שמירה [14] — שלא יכנס זר במשכן [15]. ובכללותם הם שני *[16] סוגי עבודה: א) העבודה במשכן באופן חיובי, היינו צרכי המשכן המוטלים עליהם לעשותם, וב(עניני) המשכן עצמו; ב) העבודה המתבטאת באופן שלילי — השמירה מכניסת זרים, ואינה בהמשכן עצמו, כ"א לתועלת בנ"י שלא יכשלו בו [17]. וכמפורש [18] "ויאמרו בנ"י גו' כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות גו'", שזוהי טענת בנ"י אשר "אין אנו יכולים להיות זהירים בכך וכו'" [19] — וב־מענה ע"ז בא הציווי: "ויאמר ה' אל אהרן אתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עון המקדש וגו' וגם את אחיך מטה לוי גו' הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך וגו'", כלומר שעל הכהנים, בסיוע הלוים לעמוד ולשמור שלא יקרבו בנ"י למשכן.

והפרש עיקרי בין ב' סוגי העבודה של הלוים: עבודתם החיובית לצרכי המשכן היא חובת הלוים ואינה בתור סיוע לכהנים — (והכהנים נצטוו רק לשום אותם איש איש על עבודתו [19]) וכמו"כ בנוגע לעבודת השיר [20]; משא"כ

(ראה לקמן הערה 23) וכיו"ב, או בכתי־בת הענין פעם ב' במקום שני — אבל אין לומר שתחזור התורה על ציוי וענין אחד שלם תיכף אחר שכבר אמרו בפסוק שלפנ"ז. וראה פרש"י בברכות יעקב, בשי־רת הים וכו' — שאפילו בשירה וכיו"ב מפרש הכפל לענין אחר.

13) ומ"ש "משמרת כל העדה" ולפע־מים "משמרת בנ"י" — הרי דרך המקרא לשנות לשונו (באם א"א לטעות ע"ז) ליופי המליצה (ראה לקו"ש ח"ז ע' 12־13 בנוגע למ"ש (ויקרא ה, כד) "לאשר הוא לו", אף שלפנ"ז (שם, כא) כתוב "את עמיתו").

14) עבודת הפירוק, המשא וההקמה כבר למדנו לפנ"ז (פרשתנו א, נ־נא), עבודת השיר הרי באה בסיום ענייננו, בסיום פרשת הלוים (נשא ד, מז בפרש"י), ובנוגע שמי־רת המקדש, הרי רש"י מביא כאן הכתוב דפ' קרח. ועצם השמירה כבר למדנו לפנ"ז (פרשתנו א, נג).

15) ואף שע"ד ההלכה "אין שמירתו אלא כבוד לו, אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרין לפלטרין שאין עליו שומרין" (רמב"ם הל' בית הבחירה רפ"ח), ע"פ דרך הפשט מפורש בכתוב שכוונת השמירה היתה שלא יכנסו זרים למקדש. וראה ג"כ פירש"י דה"א ט, יט.

*15) להעיר מזכביהמ"ק נחלקו בכללות לשוערים ומשוררים (דה"א ט. בדחז"ל עה"פ).

16) ובכלל זה, גם המינוי להיות "גו־ברין ואמרכלין" שהרי נאמר ע"ז וישרתוך (פרש"י קרח יח, ב).

17) יז, כז ואילך.

18) פרש"י שם, כח.

19) לבד אלעזר הכהן — שלפרש"י — נצטווה לשאת שמן וקטרת כו' (ד, טז), וגם בזה סליגי עליו הראב"ע והרמב"ן וכו'.

20) ומ"ש (ג, לב) ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן אהרן הכהן גו' וכן לקמן (נשא ד, כז־כח) "על פי אהרן ובניו תהי' כל עבודת בני הגרשוני לכל משאם ולכל עבו־דתם וגו' ביד איתמר בן אהרן הכהן" —

שמירת המשכן, שמפורש בקרא הנ"ל שאהרן ובניו הם הממונים והאחראים ע"ז, והלוים הם בבחי' "וילוו עליך וישרתוך" [21].

ד. והנה כיון שבפרשתנו בא הכתוב לבאר כללות עבודתם של הלוים, מובן שצ"ל מבוארים ב' סוגי עבודתם הנ"ל — וזהו שפי' רש"י עה"פ:

"הקרב את מטה לוי והעמדת אותו לפני אהרן הכהן ושרתו אותו. ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה וגו'" — הרי מוכח מתוכו שכתוב זה מיירי בעבודה שהיא שירות וסיוע לכהן, לכן מפרש רש"י שזוהי "שמירת המקדש שלא יקרב זר", כי רק חלק זה דעבודת הלוים (בעיקרו) שייך לה־כהנים, כנ"ל. ומהאי טעמא מביא רש"י כאן את הכתוב "ואתה ובניך ובית אביך תשאו את עון המקדש", אשר בו מפורש ששמירת המקדש היא חובת הכהנים בסיוע הלוים.

ובמילא מובן שמ"ש "ואת משמרת כל העדה" יש לפרש בפשטות: ה־שמירה השייכת ונוגעת ל"כל העדה", שלא יכנס ממנה זר להמשכן.

וכיון שחוזר הכתוב ואומר עוה"פ ושמרו "את כל כלי אוה"מ וגו'", מוכחא מילתא שכוונתו עכשיו לסוג אחר (השני) בעבודת הלוים. וגם מלשון הכתוב "כל כלי אוה"מ" — משמע שזוהי עבודה המכוונת לכלי המשכן (ומבלי שום רמז שהוא בתור סיוע ושירות לכהנים). ובפשטות הכוונה בזה למשא הכלים ולשיר (כי לא מצינו ללוים שום עבודה בכלי אוה"מ חוץ ממשאם ושירם).

אבל עפ"ז מ"ש אח"כ "ואת משמרת בנ"י" אין לו פירוש: מה ענינם של בנ"י לעבודת הלוים הלזו המוטלת רק על הלוים?

ומבאר רש"י שהפירוש הוא: "שכולן היו זקוקין לצרכי המקדש אלא שה־לוים באים תחתיהם" — כלומר ש־"צרכי המקדש", היינו העבודה החיו־בית שבה מיירי פסוק זה השני, ה"ה באמת עבודה המוטלת על כל ישראל — וזהו הפירוש של "משמרת בנ"י" — והלוים בשליחותם הם עושים.

ומכיון שזהו לכאורה חידוש, לכן מביא רש"י ראי' לזה ממ"ש לקמן "כי שכר הוא לכם חלף עבודתכם", היינו שהמעשר שבנ"י נותנים לה־לוים הוא "שכר" עבודתם שהם עוב־דים תמורת (בשליחות) בנ"י.

ה. עפ"ז הרי א"א לפרש "משמרת" שבפסוק זה מלשון "שמירה", שהרי אין כאן המדובר בשמירת המשכן, כ"א בעבודה חיובית ל"צרכי המקדש" — ולכן מוכרח לומר שפירושה מל' "מינוי": "ושמרו" הלוים (למלאות) "את משמרת", את המינוי המוטל על "בני ישראל".

הכוונה בזה היא שהוא "ממונה על כולם, עליהם" (פרש"י).

21) ואף שנצטוו ע"ז אז, גם כאן מכוון רש"י לזה, כדמוכח מזה שרש"י מביא הכתוב דשם בביאור הפסוק שלנו. ומוכרח רש"י לומר כן, כי לא מצינו שום סיוע אחר להכהנים שנוכל לומר שלזה נתכוון הכתוב שלנו (כדלקמן בפנים), ואעפ"כ בא זה כמענה על טענת בנ"י שם, כי כאן נאמר הענין בכללות ובקיצור, ושם (לאחר טענתם) נתפרשו הפרטים.

ומכיון שבפסוק שלפנ"ז כתוב כלשון זו ממש: "ואת משמרת כל העדה", מסתבר שגם שם הוא מלשון "מינוי" [כלומר מינוי על "כל העדה" לשמירה מכניסה למקדש — אף שמצד תוכן הפסוק עצמו אפשר לפרשה כפשוטה מלשון "שמירה", כנ"ל (דהרי שם אירי אודות שמירת המשכן)], מאחר שב' הפסוקים באים בהמשך אחד. ולכן עה"פ "ושמרו את משמרתו" פרש"י שהוא מלשון "מינוי" — בכדי לאפוקי מל' שמירה המתפרשת בפשטות — כי אין סברא לפרשה אחרת ממה שמוכרחים לפרשה מיד בפסוק הסמוך.

ולכן עה"פ "ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות" אין רש"י מפרש כלום, כי שם אין שום הכרח להוציאה מלשון "שמירה" — שבה משתעי קרא — כמ"ש "ולא יהי' קצף על עדת בנ"י" ופרש"י: "ואם לאו, שיכנסו זרים בעבודתם זו יהי' קצף" — וש"משמרת משכן העדות" הוא כ־ פשוטה — מלשון "שמירה". משא"כ בפרשה זו שמצד סמיכות הכתובים יש לפרש כל "משמרת" שבה מלשון "מינוי", כנ"ל.

ו. ולפי"ז, מ"ש לקמן "ונתת את הלוים לאהרן ולבניו נתונים נתונים המה לו מאת בני ישראל", אירי בענין שמירת המקדש, שאין הלויים שלוחי בנ"י בעבודתה, וא"כ מ"ש בו "מאת בנ"י" א"א לפרשו כפשוטו, שאותם נתנו בנ"י (בתור שלוחים) כנ"ל — דהלא אין הדבר כן — ומובן שפיר מה שפרש"י ע"ז: "כמו מתוך בני ישראל, כלומר משאר כל העדה נבדלו לכך".

אמנם מ"ש אח"כ "ואני הנה לקחתי את הלוים מתוך בני ישראל תחת כל בכור גו'", היינו לקיחת הלויים באופן ישר מתוך בנ"י (ולא שנלקחו הכהנים ואח"כ צרפו אליהם הלויים) לכן פרש"י "שיהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי כו'", היינו ש"מתוך" הוא במובן "מאת" —

ובפרט אשר פסוק זה הוא בהתחלת פרשה חדשה, לאחרי סיום הפ' שלפני', "ונתת את הלוים לאהרן ולבניו נתונים נתונים המה לו מאת בני ישראל", הרי מוכח שנפסק הענין דלעיל — ומ"ש אח"כ "ואני הנה לקחתי את הלוים גו'" אין זה המשך לענין נתינתם לאהרן ובניו כו' לשמירת ה־ מקדש — שהוא עבודת אהרן "והלוים הללו (רק) מסייעין אותם". — אלא שהמדובר בעבודת המשכן המיוחדת ללוים עצמם, שהם ממלאים בה את התפקיד מאת הקב"ה. וזהו שפרש"י (ודייק זה גם ממשמעותא דקרא): "ואני הנה לקחתי — ואני מהיכן זכיתי בהן", שכוונת הכתוב לזכותו של הקב"ה בלוים — וזה מתאים לעבודת עצמן במשכן, שכל כולה היא "שירות שלי", של הקב"ה, ולא ל־ עבודת שמירתן בהמשכן, שבה הם בבחי' "ושרתו אותו", את הכהן.

ולכן פרש"י "מתוך בנ"י — שיהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי כו'" — דמכיון שמהלשון "ואני הנה לקחתי את הלוים" משמע שקאי בעבודתם העיקרית בהמשכן, והכתוב מבאר "מ־ היכן" זכה בהם הקב"ה, צ"ל שמ"ש "מתוך בנ"י" אין הכוונה לאמר רק שנבדלו מתוך בנ"י, אלא שבזה מבואר

גם זה גופא שאיירי אודות הפרט ש־בזה „ישראל שוכרין אותן לשירות שלי".

ז. עפ"ז מובן ג"כ שבהפסוק „ונתת את הלוים לאהרן ולבניו נתונים נתונים וגו'" אא"פ לפרש „נתונים נתונים — נתונים לשיר נתונים למשא", מאחר שמפורש בכתוב [22] שמיירי בעבודתם השייכת לאהרן ובניו, וזה אינו אלא בשמירת המקדש — ועכצ"ל שהכפל „נתונים נתונים" הוא לחיזוק ולהדגשת הענין [23].

ואעפ"כ מפרש רש"י „נתונים המה לו — לעזרה", דלכאורה הולל"פ זה בתחלת הכתוב: „ונתת את הלוים, לעזרה" — כי עיקר כוונת רש"י בזה הוא (לא לפרש תוכן הנתינה, אלא) לתרץ איך יתאים בענין שמירת המקדש „מאת (שליחות) בנ"י". וב' ד"ה באים בהמשך אחד (או שצ"ל ד"ה אחד): נתונים המה לו לעזרה [24] מאת בנ"י, כמו מתוך כו'.

ח. ההוראה מהנ"ל:

כותב הרמב"ם [25]: „ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו וכו' הרי זה נתקדש קדש קדשים [26] וכו'".

— הרי אפשר יעלה בדעת מישהו שמכיון שעדיין לא הגיע לדרגא זו של „נדבה רוחו אותו והבינו מדעו", אין הוא בכלל מי שיכול להתקדש ולהיות בבחי' לוי בעבודת ה',

ע"ז באה ההוראה בפרש"י הנאמר גם לבן חמש (למקרא), ובמילא גם למי שעומד בדרגת „בן חמש" בעבודת ה' — „שכולן היו זקוקין לצרכי המקדש אלא שהלוים באים תחתיהם בשליחותם", והרי „מי איכא מידי דאנן לא מצינן עבדינן ואינהו (השלוחים) מצי עבדי" [27], ולכן בודאי שכאו"א („כולן") שייך לעבודת הלוים „להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו", ולמלאות שליחותו בעלמא דין ולעשות לו ית' דירה בתחתונים.

(משיחת ש"פ במדבר תשכ"ז)

---

22) משא"כ בפ' בהעלותך הרי שם כתוב „נתונים נתונים המה לי גו' תחת פטרת כל רחם בכור וגו'" — הרי זה איירי גם בהחלק החיובי של העבודה, כבפנים. [ולהעיר שגם שם איירי אודות כ' החלקים: א) פסוק הנ"ל איירי בעיקר בעבודה התיובית. ב) מש"כ אח"כ (פסוק יט) „ואתנה את הלוים נתונים לאהרן ולבניו וגו'" איירי בחלק שבזה מסייעים הם את הכהנים — שמירת המקדש, וכסיום כתוב זה: „ולא יהי' בבנ"י נגף בגשת בנ"י אל הקודש" ופרש"י: „שלא יצטרכו לגשת אל הקודש שאם יגשו יהי' נגף"].

23) ראה פרש"י (לך יד, יו"ד): כארות כארות חמר — כארות הרבה. וראה ת"א ותיב"ע כאן.

24) ולא כתב רש"י „לסייע" אף שכתב לפנ"ז „מסייעים" — כי בנדו"ד לפרש"י הרי זה כאלו כתוב בהפסוק עצמו תיבה זו „נתונים נתונים המה לו לעזרה מתוך בנ"י" לכן משתמש רש"י כאן בתיבה ה־רגילה בכתוב.

25) סוף הלכות שמיטה ויובל.

26) ולהעיר שפתח בדרגת „שבט לוי" ומסיים ב„קדש קדשים".

27) קדושין כג, ב.